

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับประสิทธิภาพ
การวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม
THE RELATIONSHIP BETWEEN PERSONAL INCOME TAX KNOWLEDGE AND TAX PLANNING
EFFICIENCY OF RESTAURANT ENTREPRENEURS IN MAHASARAKHAM PROVINCE

พิมรพัฒน์ เพ็งพล¹, ยูวธิดา จันทะว้า² และ ภัทราภรณ์ ศรีบุญเรือง³

Pimraphat Phengphon¹, Yuwathida Jankhwao² and Phattaraporn Sriboonruang³

คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม¹⁻³

Mahasarakham Business School, Mahasarakham University¹⁻³

Corresponding Author e-mail: 67010981002@msu.ac.th

Received March 14, 2025; Revised May 27, 2025; Accepted July 3, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน โดยผู้วิจัย ได้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ควรใช้ในการวิจัยอย่างน้อย 246 ราย มีการตอบกลับมาจำนวน 261 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านการคำนวณภาษี และด้านการยื่นภาษี การเสียภาษีและการขอคืนภาษี อยู่ในระดับดีมาก 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการปลอดจากภาระภาษีที่อาจเกิดขึ้น และ 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้ ด้านการหักลดหย่อน และด้านการหักค่าใช้จ่าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ ช่วยให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงความสำคัญของการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดภาระทางภาษีที่ไม่จำเป็น และลดความเสี่ยงจากการถูกตรวจสอบย้อนหลังได้

คำสำคัญ: ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา; การวางแผนภาษี; ร้านอาหาร

Abstract

The objectives of this research were 1) to assess the level of knowledge and understanding of personal income tax among restaurant entrepreneurs in Mahasarakham Province 2) to examine the opinions on the efficiency of tax planning among these entrepreneurs; and 3) to analyze the relationship between knowledge and understanding of personal income tax and the efficiency of tax planning. This research is quantitative research. Questionnaires were used as a tool for collecting data from restaurant business operators in Maha Sarakham Province, of which the exact population size was unknown. The researcher determined the sample size using Cochran's formula (1953) at a confidence level of 95 percent and accepting a margin of error of 5 percent, resulting in a minimum sample size required for the research of 246 respondents. A total of 261 responses were received. The research results revealed that: 1) the level of knowledge and understanding regarding personal income tax was at a good level, with the highest average in the area of tax calculation, and the areas of tax filing, tax payment, and tax refund were at a very good level 2) the level of opinions regarding the efficiency of tax planning of the business operators overall was at a high level, with the highest average in the aspect of freedom from potential tax burdens and 3) the knowledge and understanding regarding personal income tax in the aspects of income classification, deductions, and expenses had a positive relationship with the overall efficiency of tax planning. The knowledge gained from this research helps entrepreneurs recognize the importance of having knowledge and understanding about personal income tax, which is a crucial foundation for effective tax planning, helping to reduce unnecessary tax burdens and reduce the risk of retroactive audits.

Keywords: Personal Income Tax; Tax Planning Efficiency; Restaurant

บทนำ

ธุรกิจร้านอาหารในปัจจุบันต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่เกี่ยวข้องกับภาษี ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงานและความอยู่รอดของธุรกิจเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่มีการบังคับใช้ข้อกำหนดทางภาษีอย่างเข้มงวดและมีการปรับปรุงกฎระเบียบอยู่เสมอ หนึ่งในปัญหาที่สำคัญคือความซับซ้อนและภาระที่เพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษี ผู้ประกอบการหลายรายพบว่าการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเป็นเรื่องยาก เนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจในข้อกำหนดที่ซับซ้อน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Nguyen & Tran, 2022) ในประเทศไทยรายได้จากการขายอาหารถือเป็น “เงินได้ประเภทที่ 8” ตามประมวลรัษฎากร ซึ่งครอบคลุมถึงรายได้จากการค้าขาย การพาณิชย์ หรือกิจการที่สร้างรายได้จากการขายสินค้าและบริการ (The Revenue Department of Thailand, 2021) ผู้ประกอบการร้านอาหารจำเป็นต้องคำนวณและรายงานรายได้จากการขายอย่างถูกต้องเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางภาษีที่กำหนดไว้ การปฏิบัติตามข้อกำหนด

เหล่านี้มีความสำคัญอย่างมาก เพราะหากเกิดข้อผิดพลาดอาจส่งผลให้ธุรกิจต้องเสียค่าปรับหรือถูกดำเนินการทางกฎหมายได้ การวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเหมาะสม การวางแผนภาษีที่ดีสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการลดความเสี่ยงจากการถูกปรับ และเพิ่มโอกาสในการประหยัดภาษีได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (Permpanitnukul, 2020) โดยประสิทธิภาพของการวางแผนภาษีสามารถประเมินได้จากหลายปัจจัย เช่น ความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเหมาะสม การหลีกเลี่ยงภาระภาษีที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนสมเหตุสมผล และการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษีเหล่านี้อาจมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นสำหรับผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวของสถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ส่งผลให้มีความต้องการบริโภคอาหารที่หลากหลายและการขยายตัวของธุรกิจร้านอาหารอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. 2567 จังหวัดมหาสารคามมีสถานประกอบการทั้งหมดจำนวน 35,515 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณ 10.40% หรือประมาณ 3,693 แห่ง เป็นธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม (National Statistical Office of Thailand, 2024) แต่การเติบโตดังกล่าวก็มาพร้อมกับความท้าทายที่สำคัญในด้านการบริหารจัดการภาษี โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นภาระสำคัญที่ผู้ประกอบการในรูปแบบบุคคลธรรมดาต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคามหลายรายยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถวางแผนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ramang & Sukasukont, 2024) การขาดความรู้ความเข้าใจนี้ส่งผลให้การวางแผนภาษีของผู้ประกอบการไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างเต็มที่ การคำนวณภาษีที่ผิดพลาด และการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง (Bungthong, 2020) การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการวางแผนภาษีอย่างถูกต้อง เป็นปัจจัยที่สำคัญในการช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงจากการถูกปรับ เพิ่มโอกาสในการประหยัดภาษี และสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างเต็มที่ (Panachin & Channam, 2022) งานวิจัยของ Permpanitnukul (2020) ยังระบุว่า ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี เช่น การรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ การรู้วิธีการคำนวณภาษี และการรู้ช่องทางการยื่นภาษี มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการวางแผนภาษีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาการให้คำแนะนำและการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการภาษีได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ กฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งรวมถึงการคำนวณภาษีที่ต้องชำระ การหักลดหย่อนภาษีและสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่มีอยู่ไปจนถึงการยื่นภาษี เพื่อให้สามารถลดภาระภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้จะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้ประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินได้อย่างเต็มที่ โดยการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประยุกต์จากงานวิจัยของ Aphiwatpisan (2024) ประกอบด้วย

1.1 ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้ หมายถึง การรู้จักประเภทของเงินได้พึงประเมินว่าเงินได้นั้นจัดเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีหรือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นภาษี รวมถึงการสามารถจัดประเภทของรายได้ได้อย่างถูกต้องตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร โดยเงินได้จากการประกอบ ธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทย จัดอยู่ใน “เงินได้ประเภทที่ 8” ตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งหมายถึงเงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือเงินได้จากวิธีการอื่นที่ไม่ได้ระบุไว้ในเงินได้ประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7 (The Revenue Department of Thailand, 2024)

1.2 ด้านการหักค่าใช้จ่าย หมายถึง การรู้จักประเภทของค่าใช้จ่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายใดบ้าง ที่สามารถนำไปหักภาษีได้ ค่าใช้จ่ายใดบ้างที่เป็นรายจ่ายต้องห้าม วิธีการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษี การจัดทำเอกสารหลักฐานด้านรายจ่ายเพื่อให้สามารถนำไปรวมคำนวณเป็นรายจ่าย รวมถึงการเลือกวิธีการหักค่าใช้จ่ายให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้เสียภาษีอย่างประหยัดและปลอดจากภาระในอนาคต กฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้สามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายได้ 2 แบบ คือ การหักค่าใช้จ่ายเหมา และการหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร (The Revenue Department, 2018)

1.3 ด้านการหักลดหย่อน หมายถึง การรู้จักรายการค่าลดหย่อนที่กฎหมายกำหนดให้สามารถนำไปใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้ รายการที่กฎหมายกำหนดให้มีการยกเว้นเพิ่มเติม การเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงหลักเกณฑ์ เงื่อนไขของการหักค่าลดหย่อนแต่ละรายการ เพื่อจะได้สามารถใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้บรรเทาภาระภาษีได้ โดยประเภทการหักลดหย่อนแบ่งได้ 4 กลุ่ม ได้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ลดหย่อนส่วนตัว ได้แก่ การหักลดหย่อนผู้มีเงินได้ คู่สมรส บุตร อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาและผู้พิการ กลุ่มที่ 2

ลดหย่อนเพื่อลงทุน เช่น เบี้ยประกันชีวิตผู้มีเงินได้และคู่สมรส เบี้ยประกันสุขภาพผู้มีเงินได้และบิดามารดา หรือ การลงทุนในกองทุนที่เกี่ยวกับการเกษียณอายุ จะหักลดหย่อนได้สูงสุด 500,000 บาท กลุ่มที่ 3 ลดหย่อนช่วยชาติ เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อที่ บ้านและที่อยู่อาศัยไม่เกิน 100,000 บาท Easy E-Receipt ซื้อสินค้าและบริการ ในประเทศ 50,000 บาท กลุ่มที่ 4 ลดหย่อนเกี่ยวกับเงินบริจาค สามารถหักได้สูงสุด 2 เท่าของจำนวนเงินที่บริจาค เช่น การบริจาคให้โรงพยาบาลของรัฐ และบริจาคสนับสนุนการศึกษา (เฉพาะบริจาคผ่าน e-donation) (Apiwatpaisarn, 2024)

1.4 ด้านการคำนวณภาษี หมายถึง การรู้จักวิธีการคำนวณภาษีแต่ละประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้ครึ่งปี ภาษีเงินได้ประจำปีได้อย่างถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการเสียเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม หากผู้มีเงินได้มีเงินได้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ต้องนำเงินได้ไปคำนวณภาษีตอนสิ้นปี เพื่อยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษี ซึ่งการคำนวณภาษีมีวิธีคำนวณ 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 คำนวณภาษีจากเงินได้สุทธิ คือ เงินได้พึงประเมินหักเงินได้ที่ได้รับยกเว้น หักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อน หักเงินบริจาค จึงนำเงินได้สุทธินั้นไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา วิธีที่ 2 คำนวณจากเงินได้พึงประเมินทุกประเภท (ไม่รวมเงินได้ประเภทที่ 1 เงินได้จากการจ้างแรงงาน) ตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไป โดยไม่หักค่าใช้จ่ายหรือหักค่าลดหย่อนใดๆ คูณด้วยอัตราภาษีร้อยละ 0.5 จะได้จำนวนภาษีที่ต้องชำระ (The Revenue Department, 2018)

1.5 ด้านการยื่นแบบ การเสียภาษี และการขอคืนภาษี หมายถึง การรู้จักช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี การตระหนักถึงกำหนดระยะเวลาในการยื่นเสียภาษีเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการยื่นภาษีล่าช้าหรือเกินกำหนดระยะเวลา รวมถึงการเลือกรูปแบบในการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการ เงินได้ประเภท 1 ประเภทเดียวให้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 หากมีเงินได้หลายประเภทให้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 มีกำหนดเวลายื่นในเดือนมกราคม - มีนาคม ของปีภาษีถัดไป สำหรับแบบแสดงรายการครึ่งปี ให้ใช้ ภ.ง.ด. 94 มีกำหนดเวลายื่นในเดือนกรกฎาคม - กันยายน ของปีภาษีนั้น การไม่ชำระภาษีในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือ ชำระภาษีไม่ถูกต้อง จะต้องเสียเบี้ยปรับเงินเพิ่ม (The Revenue Department, 2021)

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้การเสียภาษี และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากรทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีหัก ณ ที่จ่าย รวมถึงภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และครบถ้วนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีอากร โดยที่บุคคลสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ส่งผลให้บรรเทาภาระภาษีรวมถึงไม่ต้องชำระภาษีเพิ่มหรือเสียเบี้ยปรับโดยไม่จำเป็น ตามแนวคิดของ Prempanichnukul (2020) การประเมินประสิทธิภาพการวางแผนภาษี สามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษีอากร (Accuracy and Complete with Tax Regulation) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร ไม่ว่าจะเป็นประมวลรัษฎากรรวมถึงการศึกษาคำพิพากษาและข้อหารือของกรมสรรพากรประกอบ เพื่อให้การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางภาษีอากร ทั้งระบบเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด (Maximized Tax Benefit) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการศึกษา ติดตามข่าวสาร ข้อมูลหมายทางภาษีอากรใหม่ ๆ ที่มีการประกาศใช้ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ด้านรายได้ สิทธิประโยชน์ด้านรายจ่าย เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น (Prevent Contingent Liabilities) หมายถึง การที่บุคคลมีการคำนึงถึงปัญหาทางภาษีอากรที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสำคัญในการวางแผน การเตรียมการ วิธีปฏิบัติทางภาษีอากร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากการถูกหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร เช่น กรมสรรพากร เรียกตรวจสอบและประเมินภาษีย้อนหลังเนื่องจากความเข้าใจผิดหรือการเสียภาษีไม่ถูกต้อง

2.4 ด้านการมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและสมเหตุผล (Reasonable Criteria) หมายถึง การที่บุคคลมีการศึกษาถึงระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายภาษีอากร รวมถึงคำพิพากษา ข้อหารือภาษีอากรต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการวางแผนภาษีได้อย่างถูกต้อง สามารถลดข้อโต้แย้งจากหน่วยงานจัดเก็บภาษีในกรณีที่เกิดปัญหาได้

2.5 ด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น (Minimized Cost) หมายถึง การที่บุคคลสามารถลดจำนวนการชำระภาษีที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สามารถลดจำนวนการชำระเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม จากการชำระหรือปฏิบัติทางภาษีไม่ถูกต้องลงได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ Permpanitnukul (2018) ศึกษาผลกระทบของความรอบรู้ในการวางแผนภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย โดยพบว่า ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม

งานวิจัยของ Inkaew (2024) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ เช่น อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษีและการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ปัจจัยด้านเพศและอาชีพไม่มีผลต่อพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการ และการใช้สิทธิลดหย่อนภาษีมีผลต่อพฤติกรรมการเสียภาษี

งานวิจัยของ Panchin & Jannam (2022) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยพบว่าความรู้ด้านภาษีอากรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีมากที่สุด รองลงมาคือทัศนคติของผู้เสียภาษี และต้นทุนค่าจ้างพนักงาน นอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษของการเสียภาษีอากรที่ถูกต้องมีผลต่อการวางแผนภาษี

งานวิจัยของ Prempanichnukul (2024) ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการสนับสนุนภาษีของรัฐบาลและพฤติกรรมการวางแผนภาษีในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย พบว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนทางภาษีจากรัฐบาลมีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในด้านการ

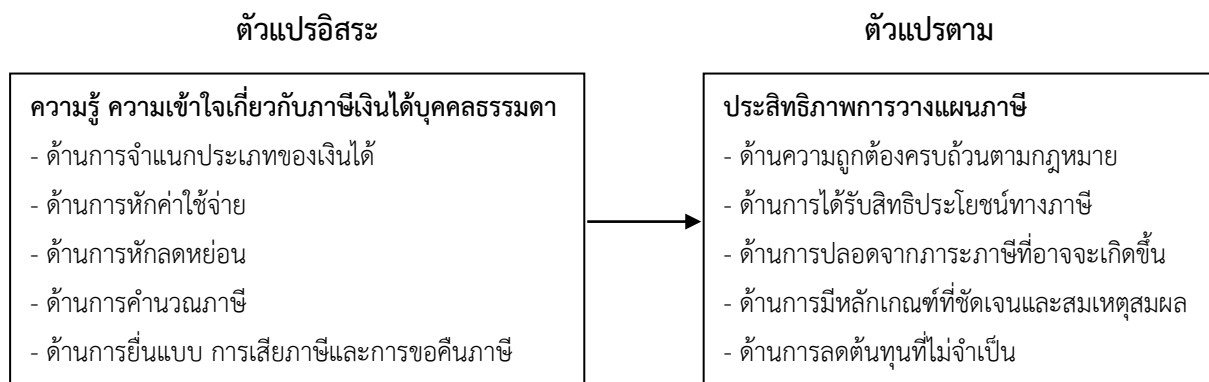
ยื่นแบบ การเสียภาษี และการขอคืนภาษี ทั้งนี้ยังพบว่าผู้ประกอบการที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลมีการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

งานวิจัยของ Ramang & Sukasukont (2024) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการร้านค้าออนไลน์ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 29 โดยพบว่าความรู้ในการจำแนกประเภทของเงินได้ การหักค่าใช้จ่าย และการคำนวณภาษี มีผลต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในธุรกิจที่ต้องมีการรายงานรายได้หลายประเภท

การตั้งสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ อ้างอิงจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งระบุว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษี โดยเฉพาะในการจำแนกประเภทของเงินได้ การหักค่าใช้จ่าย การหักลดหย่อน การคำนวณภาษี และการยื่นแบบ การเสียภาษีและการขอคืนภาษี (Permpanitnukul, 2018; Inkaew, 2024; Panchin & Jannam, 2022; Prempanichnukul, 2024; Ramang & Sukasukont, 2024)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของ Aphiwatpisan (2024) และ Permpanitnukul (2018) โดยประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้จัดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งไม่มีแหล่งข้อมูลอ้างอิงจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรไม่ทราบขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$n = \frac{(1-p)Z^2}{e^2} = \frac{0.2(1-0.2)1.96^2}{0.05^2} = 246 \text{ ราย}$$

n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน ค่าร้อยละที่ต้องการที่ต้องการจะสุ่มจากประชากรทั้งหมด (ซึ่งผู้วิจัยกำหนด $p = 20$)
Z	แทน ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 95 (มีค่าเท่ากับ 1.96)
e	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (มีค่าเท่ากับ 0.05)

จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ควรใช้ในการวิจัยอย่างน้อย 246 ราย ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 ข้อ ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลจากการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) นี้ ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดสอบ (Pre-test) กับผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เมื่อนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วย Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.85 ซึ่งมากกว่า 0.70 ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 261 ชุด ถือได้ว่าเป็นจำนวนที่เกินกว่ากลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

เกณฑ์การประเมินและแปลผล

การเปรียบเทียบค่าร้อยละของระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม (Thammawaja, 2020) โดยในการแปลความหมายค่าร้อยละได้ใช้เกณฑ์ดังนี้

ร้อยละ 100 – 80	หมายถึง ระดับดีมาก
ร้อยละ 70 – 79	หมายถึง ระดับดี
ร้อยละ 60 – 69	หมายถึง ระดับปานกลาง
ร้อยละ 50 – 59	หมายถึง ระดับน้อย
ร้อยละ 0 – 49	หมายถึง ระดับต่ำกว่าที่คาดการณ์

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม (Sirivan & Others, 2008) โดยในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ในการทดสอบสมมติฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม สมการที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในครั้งนี้คือ

$$PLAN = \alpha + \beta_1 INC + \beta_2 EXP + \beta_3 DED + \beta_4 CAL + \beta_5 CHAN + \epsilon$$

ผลลัพธ์การวิจัย

1. การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ตามที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ร้อยละ	S.D.	ความหมาย
ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้	77.06	31.57	ดี
ด้านการหักค่าใช้จ่าย	74.54	24.05	ดี
ด้านการหักลดหย่อน	75.69	24.87	ดี
ด้านการคำนวณภาษี	82.57	24.18	ดีมาก
การยื่นภาษี การเสียภาษีและการขอคืนภาษี	82.57	25.35	ดีมาก
รวม	78.49	18.80	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 78.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนสูงสุดได้แก่ ด้านการคำนวณภาษี และด้านการยื่นภาษี การเสียภาษีและการขอคืนภาษี อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 82.57) และอยู่ในระดับดี จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้ (ร้อยละ 77.06) ด้านการหักค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 74.54) และด้านการหักลดหย่อน (ร้อยละ 75.69)

2. การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม ตามที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม

ประสิทธิภาพการวางแผนภาษี	($\bar{X}$)	S.D.	ความหมาย
ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษี	3.83	1.11	ระดับมาก
ด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี	3.79	1.08	ระดับมาก
ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น	4.00	1.03	ระดับมาก
ด้านการมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและสมเหตุผล	3.92	1.02	ระดับมาก
ด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น	3.89	1.02	ระดับมาก
รวม	3.89	1.05	ระดับมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและสมเหตุผล ($\bar{X} = 3.92$) และด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น ($\bar{X} = 3.89$)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 3 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา	ประสิทธิภาพการวางแผนภาษี					
	B	S.E.	Beta	t	Sig.	VIF
ค่าคงที่ (a)	2.593	0.258		10.054	0.000*	
1. ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้	0.011	0.002	0.309	5.267	0.000*	1.41
2. ด้านการหักค่าใช้จ่าย	0.009	0.003	0.161	2.814	0.005*	1.35
3. ด้านการหักลดหย่อน	0.011	0.002	0.294	5.108	0.000*	1.36
4. ด้านการคำนวณภาษี	0.004	0.003	0.092	1.271	0.205	2.15
5. ด้านการยื่นแบบ การเสียภาษีและการขอคืน ภาษี	0.002	0.003	0.057	0.902	0.368	1.66

*ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 เมื่อตรวจสอบค่า VIF ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 คือ อยู่ระหว่าง 1.857 - 2.384 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคลาดเคลื่อนไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์กัน นั่นคือ ไม่เกิด Multicollinearity และผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้ มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม มากที่สุด ($\beta_1 = 0.31$, $p < 0.05$) รองลงมาคือ ความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการหักลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม ($\beta_3 = 0.29, p < 0.05$) และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการหักค่าใช้จ่าย มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม ($\beta_2 = 0.16, p < 0.05$) ดังนั้นผลการวิจัยจึงยอมรับสมมติฐาน H1, H2 และ H3

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคำนวณภาษี และด้านการยื่นภาษี การเสียภาษีและการขอคืนภาษี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pomtasan et al. (2024) พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ในเขตเทศบาลนครสกลนคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewsarn (2019) พบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาธรรมดาในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 3 มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปีภาษี 2560 อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรอย่างถูกต้อง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางกฎหมายและการถูกปรับ นอกจากนี้การยื่นภาษีที่ถูกต้องและตรงเวลายังช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถขอคืนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันมีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านทางระบบ e-Filing ที่พัฒนาโดยกรมสรรพากร ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการคำนวณภาษีได้อย่างรวดเร็วและมีความถูกต้องแม่นยำ รวมถึงการประชาสัมพันธ์จากกรมสรรพากรผ่านช่องทางต่างๆ ช่วยให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการยื่นแบบ การเสียภาษี และการขอคืนภาษีได้อย่างครบถ้วน

ประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปลอดจากภาระที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lhekpimai, Boonyachai และ Sittipatna (2022) พบว่า ในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนที่มีหน้าที่ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และแบบ ภ.ง.ด. 91 ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maneewong (2023) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านความรู้และด้านการวิเคราะห์โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการร้านอาหารที่นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปใช้ในการวางแผนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้การเสียภาษีมีความถูกต้อง ลดข้อผิดพลาด และปลอดจากภาระที่อาจเกิดขึ้นได้

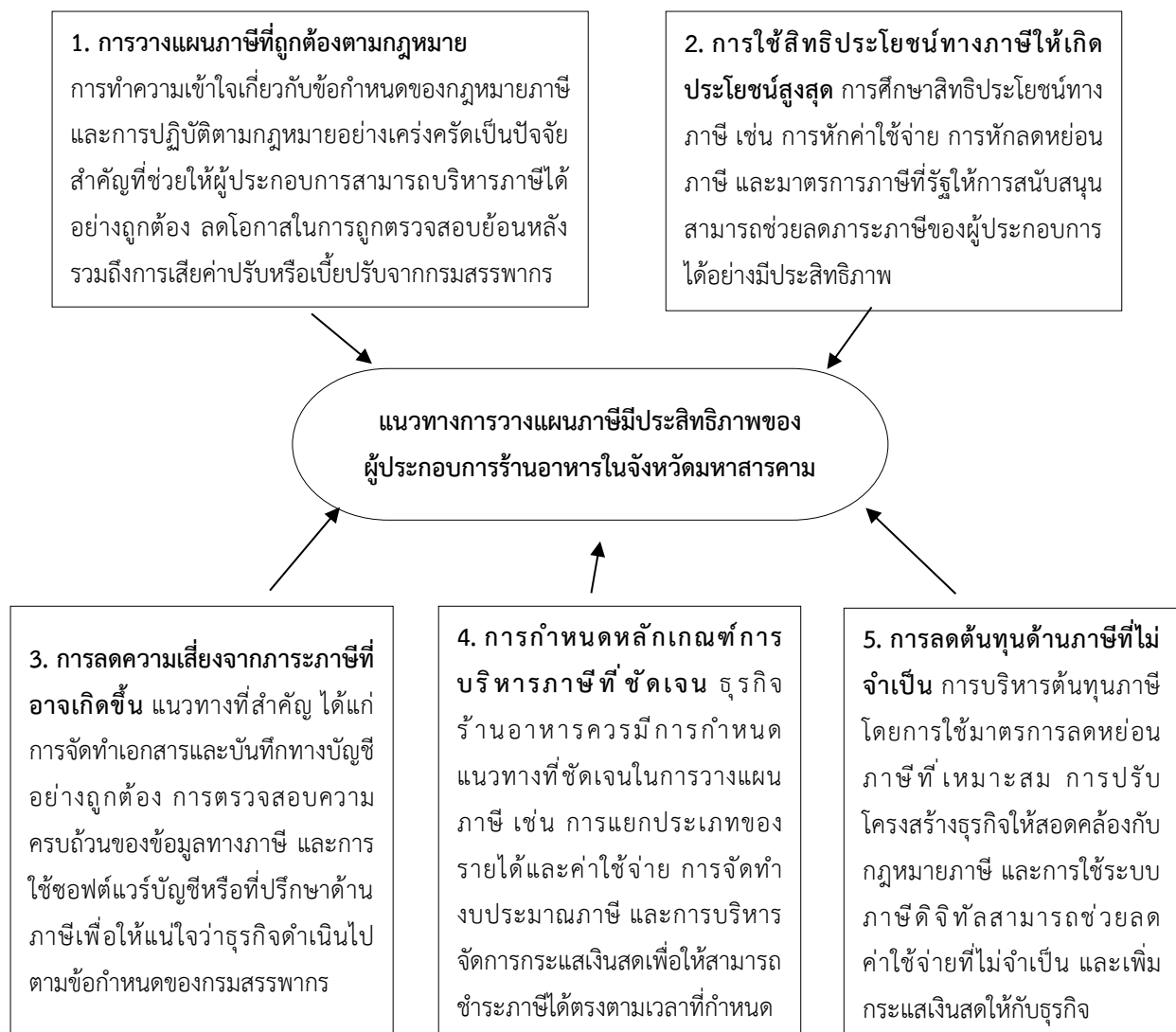
ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้ ด้านการหักลดหย่อน และด้านการหักค่าใช้จ่าย มีผลกระทบเชิงบวกต่อ

ประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Permpanitnukul (2018) พบว่า ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ ของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม และ Ninrattananon (2024) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อน ของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทหรือลูกจ้างกิจการเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม แสดงให้เห็นว่าการจำแนกประเภทของเงินได้ การหักลดหย่อน และการหักค่าใช้จ่าย เป็นด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษี เนื่องจากเป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณภาษี รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การที่ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง ครบถ้วน จะช่วยให้การคำนวณภาษีเป็นไปอย่างแม่นยำ ลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น และยังช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถลดภาระภาษีที่ต้องชำระได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการคำนวณภาษี และด้านการยื่นแบบ การเสียภาษีและการขอคืนภาษี ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Permpanitnukul (2018) พบว่า ความรอบรู้ในการวางแผนภาษี ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ninrattananon (2024) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีและการยื่นแบบของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทหรือลูกจ้างกิจการเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการคำนวณภาษี และการยื่นแบบ การเสียภาษีและการขอคืนภาษี ในปัจจุบันมีระบบอินเทอร์เน็ตที่ช่วยในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านทางระบบ e-Filing ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการคำนวณภาษีได้อย่างรวดเร็วและมีความถูกต้องแม่นยำ รวมถึงการประชาสัมพันธ์จากกรมสรรพากรผ่านช่องทางต่างๆ ช่วยให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการยื่นแบบ การเสียภาษี และการขอคืนภาษีได้อย่างครบถ้วน จึงไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม ดังนั้น หากผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคามมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีการเตรียมความพร้อมและปฏิบัติทางด้านภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามกฎหมายและสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้สูงสุด รวมถึงปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น

สรุปองค์ความรู้

จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการจำแนกประเภทของเงินได้ ด้านการหักลดหย่อน และด้านการหักค่าใช้จ่าย ส่งผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม และด้านการคำนวณภาษี และด้านการยื่นแบบ การเสียภาษีและการขอคืนภาษี ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการวางแผนภาษีโดยรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการคำนวณภาษี และการยื่นแบบ การเสียภาษีและการขอคืนภาษี เป็นเพียงขั้นตอนทางเทคนิคที่สามารถทำตามแบบฟอร์มของกรมสรรพากรหรือใช้โปรแกรมช่วยคำนวณได้ ดังนั้น การวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการจัดการรายได้และค่าใช้จ่าย รวมถึงการใช้สิทธิ

ประโยชน์ทางภาษีย่อมเหมาะสม การวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีการเตรียมความพร้อมและปฏิบัติทางด้านภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นไปตามกฎหมายและสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้สูงสุด รวมถึงปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคามสามารถใช้ในการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ninrattananon (2024) พบว่า ประสิทธิภาพการวางแผนภาษี ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงโทษปรับ การลดการตรวจสอบจากภาครัฐ ความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษี และการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด และงานวิจัยของ Permpanitnukul (2020) พบว่า ประสิทธิภาพการวางแผนภาษี ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายภาษีอากร ด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสูงสุด ด้านการปลอดจากภาระที่อาจจะเกิดขึ้น ด้านการมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและสมเหตุผล และด้านการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้ประกอบการควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของเงินได้ การหักลดหย่อน และการหักค่าใช้จ่ายให้ครบถ้วนและถูกต้อง เพื่อใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างสูงสุดและลดภาระภาษีที่ต้องชำระอย่างมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสรรพากร ควรจัดทำคู่มือหรือจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้ประกอบการควรจัดเก็บเอกสารทางการเงินและบัญชีให้เป็นระเบียบ รวมถึงการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการภาษีให้ครบถ้วน เพื่อให้การวางแผนภาษีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ลดข้อผิดพลาดและภาระที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากการปฏิบัติผิดพลาดหรือไม่ครบถ้วน

1.3 ผู้ประกอบการควรนำความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของเงินได้ การหักลดหย่อน และการหักค่าใช้จ่ายไปใช้ในการวางแผนภาษีอย่างต่อเนื่อง และประเมินการวางแผนภาษีของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง และควรเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือสัมมนาเพื่อรับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษี เช่น การใช้ระบบบัญชีดิจิทัล การมีที่ปรึกษาด้านภาษี การรับรู้เกี่ยวกับนโยบายภาษีของภาครัฐ หรือปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้ประกอบการ

2.2 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังธุรกิจประเภทอื่น เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดมหาสารคาม จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มธุรกิจประเภทอื่น เช่น ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจบริการ หรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าธุรกิจประเภทใดมีแนวทางการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับผลประกอบการทางธุรกิจ แม้ว่าการวางแผนภาษีที่ดีจะช่วยลดภาระภาษีได้ แต่ยังไม่มีการศึกษาอย่างชัดเจนว่าการบริหารภาษีมีผลต่อกำไรและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ อย่างไร ดังนั้น การวิจัยในอนาคตจึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพและผลประกอบการของธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Aphiwatpisan, N. (2024). Tax behavior, tax problem, and personal income tax planning. *Journal of Liberal Arts and Management Science*, 8(1), 113–130. (In Thai)
- Bungthong, P. (2020). Knowledge and understanding for people's personal income tax in Bangkok area. [Master's, Independent Study, Ramkhamhaeng University]. (In Thai)

- Inkaew, K. (2024). *A study of tax payment behavior and personal income tax planning of the population in Bangkok*. [Master's Independent Study, Ramkhamhaeng University]. (In Thai)
- Kaewsarn, W. (2019). *Understanding of personal income tax payment: A case study of personal income taxpayers in the area of Chonburi Revenue Office 3*. [Master's thesis, Burapha University]. (In Thai)
- Lhekpimai, H., Boonyachai, Y., & Sittipatna, P. (2022). Attitude relating to the efficiency and effectiveness of personal income tax in Bangkok. *Journal of Nakhonratchasima College (Humanities and Social Sciences)*, 16(1), 402–415. (In Thai)
- Maneewong, P., Chaiyarat, T., Salok, J., & Maneewong, S. (2023). Survey on knowledge of personal income tax payment and effectiveness in filing income tax returns of people in Nong Kae Subdistrict, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. *Rattanakosin Journal of Social Sciences and Humanities*, 5(2), 1–16. (In Thai)
- National Statistical Office of Thailand. (2024). *Statistical report on food and beverage service businesses in Maha Sarakham province*. National Statistical Office of Thailand. <https://anyflip.com/ivxfz/lhwz/basic>. (In Thai)
- Nguyen, T. H., & Tran, D. Q. (2022). Tax compliance of small and medium enterprises: A case study in Thua Thien Hue. *Journal of Economics and Business*, 12(2), 89–104. (In Thai)
- Ninrattananon, K. (2024). The impact of knowledge of personal income tax benefits on the tax planning efficiency of individual taxpayers. *Journal of Management and Development Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 11(2), 297–311. (In Thai)
- Panchin, P., & Jannam, J. (2022). Behavior affecting tax planning of small and medium-sized enterprise operators in Bangkok area. *Journal of Academic and Research, Northeast University*, 12(1), 172–186. (In Thai)
- Permpanitnukul, W. (2018). The effect of tax planning knowledge on tax planning efficiency of SMEs' accounting executives in Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 11(1), 106–123. (In Thai)
- Permpanitnukul, W. (2020). Effects of tax planning efficiency on competitiveness of Board of Investment firms in Thailand. *WMS Journal of Management Walailak University*, 9(2), 72–85. (In Thai)
- Prempanichnukul, V. (2024). Government tax support concepts and tax planning behavior in the COVID-19 spreading situation in Thailand. *Journal of Accounting and Management*, 16(2), 178–196. (In Thai)

- Pomatasan, J., Monsuwun, K., Thongchua, A., Jantanon, J., & Surattiworapat, N. (2024). Knowledge and comprehension of personal income tax filing via the internet for individuals in Sakon Nakhon Municipality. *Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University*, 4(4), 1258–1274. (In Thai)
- Ramang, K., & Sukasukont, P. (2024). Knowledge and understanding of personal income tax payment among online business operators in Revenue Office Area 29, Bangkok. *Journal of Management and Development, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 11(1), 127–142. (In Thai)
- Thammawaja, W. (2020). *A study of cognition and factors affecting learning Thai culture of Chinese exchange students in Huachiew Chalermprakiet University*. Huachiew Chalermprakiet University. <https://has.hcu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/1944/Wilai-Thmmawaja.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. (In Thai)
- The Revenue Department of Thailand. (2021). *Revenue Code*. The Revenue Department of Thailand. <https://www.rd.go.th/553.html>. (In Thai)